

KULTURUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 11/1989-90 med anledning av ltm Bert Häggbloms hemställningsmotion till landskapsstyrelsen om fortbildning för lärare i ämnet trafikfostran.

Landstinget har den 13 december 1989 inbegärt kulturutskottets yttrande över nämnda motion. Utskottet, som i ärendet hört skolinspektören Stina Colerus-Nordlund, trafiksäkerhetskonsulenten Carola Wahlfors och äldre konstapeln Lars Styrström, får med anledning härav anföra följande.

I motionen sägs att skolan har ett särskilt ansvar för barnens och ungdomarnas trafikfostran. Enligt motionären har dock trafikutbildningen hittills inte varit tillräckligt uppmärksam i skolan. I syfte att ändra på det förhållandet efterlyser därför motionären att fortbildning för lärare i ämnet trafikfostran anordnas.

Enligt läroplanen för grundskolan ingår såsom påpekas i motionen ämnet trafikfostran. Undervisningen i trafik integreras i grundskolans övriga undervisning, men även separata lektioner som hålls av sakkunniga inom området ges. Den planmässiga separata trafikfostran bör enligt läroplanen omfatta minst fem lektioner per årskurs och innehålla både teoretisk undervisning och praktiska övningar. Den planmässiga undervisningen handhas antingen av trafiksäkerhetskonsulenten eller av en lärare. Enligt utskottets mening vore det värdefullt om trafikundervisningen bedrevs i nära samverkan med polisen med tanke på deras yrkeserfarenhet och sakkunskap inom området. Enligt vad utskottet erfarit deltar polisen i riket och i Sverige på ett aktivt och organiserat sätt i skolornas trafikundervisning. Polisen deltar inte enbart vid den praktiska trafikutbildningen utan handhar även en del av den teoretiska undervisningen. Utskottet anser att det vore till fördel om en liknande utveckling skedde även här.

Den undervisning som ges i lag- och rätt för eleverna i årskurserna 3, 5, 7 och 9 handhas av polisen. Intresset för lag- och rättsundervisningen har varit stort bland eleverna. I läroplanen sägs att det är angeläget att poliserna erbjuds utbildning i konsten att undervisa barn och ungdom i frågor som ingår i lag- och rättsundervisningen. Utskottet anser att det är lika angeläget att poliserna erbjuds utbildning i hur de skall sköta undervisningen i trafikfostran.

Vad gäller fortbildning för lärare i ämnet trafikfostran konstaterar utskottet att det enligt tjänstekollektivavtalet är obligatoriskt med 18 timmars fortbildning per läsår och lärare. Ansvaret för att den avtalsenliga fortbildningen kommer till stånd åvilar kommunens skolnämnd. Vid dessa fortbildningstillfällen tas aktuella frågor som t.ex. trafik kunskap upp till behandling.

Dessutom deltar lärarna på tjänstetid kontinuerligt i frivillig lärarfortbildning som anordnas av exempelvis sommaruniversitetet, högskolan, utbildningsavdelningen. Landskapsstyrelsen handhar ledningen och tillsynen av den frivilliga lärarfortbildningen, men kan inte ålägga lärarna att delta i den, vilket däremot kommunerna kan. Dyliga fortbildningskurser bekostas huvudsakligen av kommunerna.

Förutom den avtalsenliga och frivilliga lärarfortbildningen anordnas även fortbildningskurser för särskilda kategorier såsom rektorer. Utskottet konstaterar att de ramar som ges för anordnande av fortbildning i trafik kunskap är tillfyllest.

Däremot anser utskottet i likhet med motionären att skolans resurser borde förstärkas så att de mål som uppställs i läroplanen verkligen uppnås. Exempelvis sägs i läroplanen att eleverna innan de uppnår den lagstadgade åldern för mopedkörning skall lära sig de förutsättningar och regler som krävs för att få köra moped. Den direkta undervisningen i mopedkörning skall omfatta en lektion i veckan och ges i årskurs åtta i form av elevklubbsverksamhet av sakkunniga inom området, t.ex. av trafiksäkerhetskonsulenten eller polisen.

Utskottet önskar i sammanhanget poängtera att även om den trafikfostran som ges i skolorna är viktig så är det inte tillräckligt. För att uppnå de mål som uppställs för trafikfostran i läroplanen, d.v.s. att utveckla en sådan trafik kultur att alla medborgare tryggt och säkert kan vistas och förflytta sig ute i samhället, måste också polisen och föräldrar ta sitt ansvar.

Utskottet anser visserligen att det är viktigt att utveckla barns och ungdomars förmåga att klara sig i trafiken. Samtidigt är det viktigt att påpeka att det är bilisterna och biltrafiken som är grunden till barns och ungdomars trafiksäkerhetsproblem. Självfallet är det viktigt att den trafikundervisning som i dag ges utvecklas och förbättras, men det är lika angeläget att bilisternas attityder förändras och trafikmiljön förbättras.

Med hänvisning till det anförda får utskottet vördsamt föreslå

att Landstinget förkastar hemställningsmotion nr 24/1989-90.

Mariehamn den 3 maj 1990

På kulturutskottets vägnar:

Barbro Sundback
ordförande

Carina Strand
sekreterare

Närvarande vid ärendets avgörande behandling: ordföranden Sundback samt ledamöterna Fagerholm, Lindeman, Nordberg och Öberg.